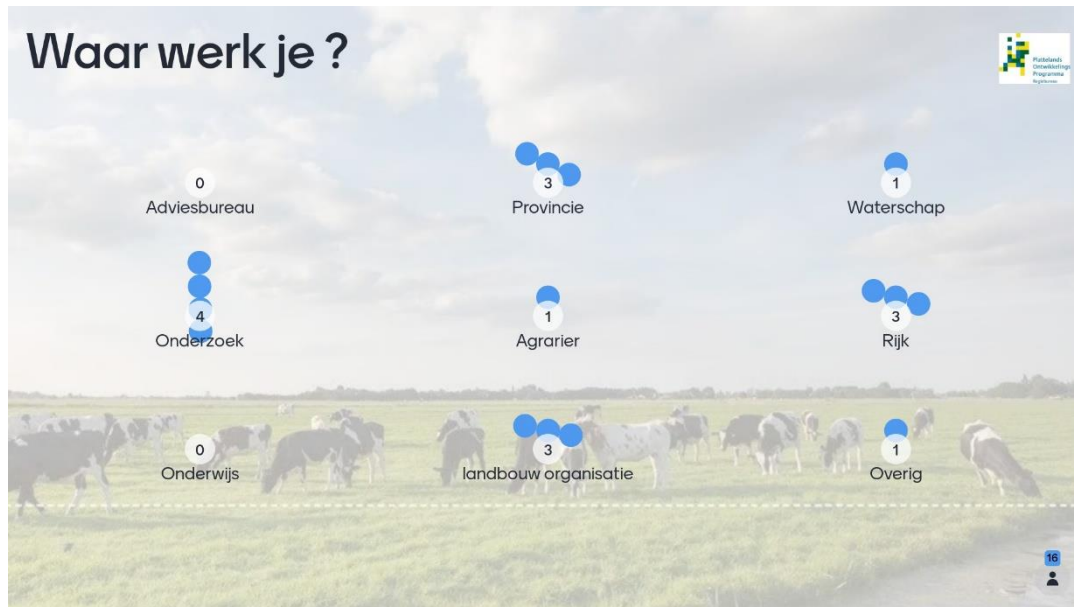

Verslag webinar AKIS 'AKIS vanuit de boer gezien, bij de boer komt alles bij elkaar'

Derde webinar uit de reeks AKIS, wat is het en wat kan je ermee?

Aan de derde webinar over "AKIS, wat is het en wat kan je ermee?" op 7 april 2022 hebben ca. 30 personen deelgenomen. Onderstaande afbeelding geeft een indruk van waar de deelnemers werkzaam zijn.

Op de vraag in de mentimeter welke rol jij of jouw organisatie bij het microAKIS van de boer is geantwoord:

- Vanuit DAW de kennisinfrastructuur mede vormgegeven en versterken
- Niet. Met het onderzoek dat ik doe zit ik in meso-omgeving van boer.
- Als boer ben je de spil die kennis nodig hebt, maar in interactie
- Verbindingen leggen tussen allerlei kennis
- Wij zitten meer op meta niveau

Context webinar

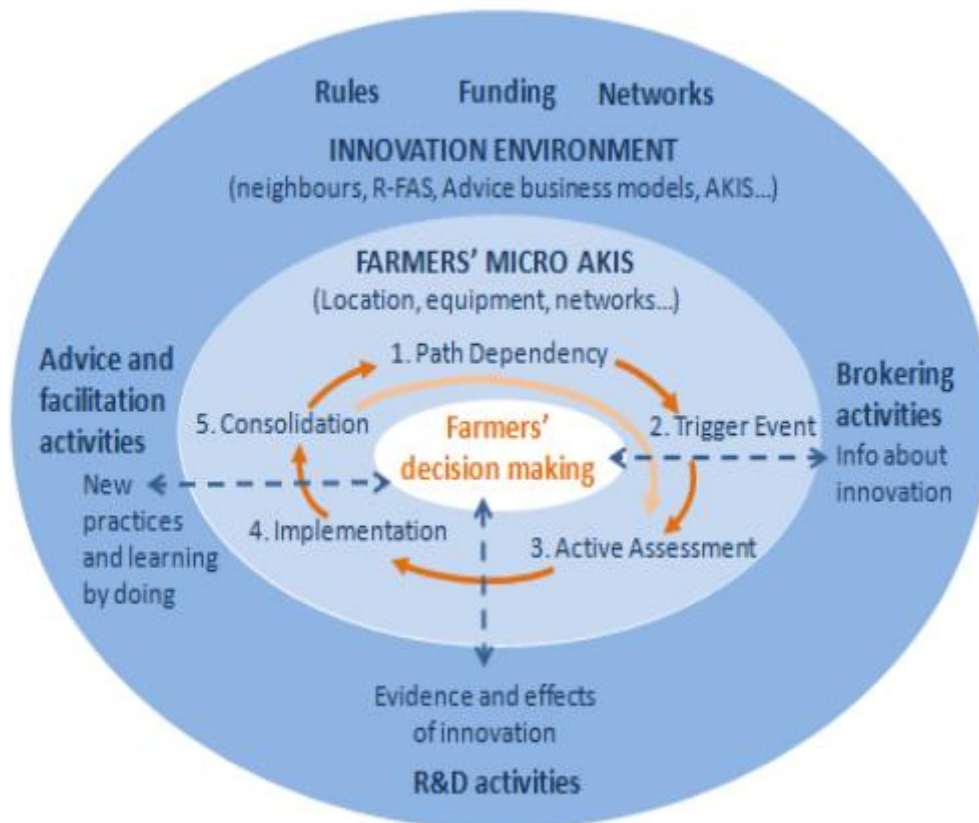
De term AKIS (Agrarisch Kennis en Innovatie Systeem) komt de komende jaren regelmatig voorbij. Op dit moment is voor veel mensen nog onduidelijk wat dit betekent en wat de intentie van AKIS is. Waarom hechten Europese organisaties veel belang aan deze systemen? Welke mogelijkheden worden aangeboden aan spelers in de AKIS (adviseurs, coaches, kennismakelaars, onderzoekers, docenten, etc)? Welke nieuwe samenwerkingen en verbindingen kunnen ontstaan? Daarom hebben ZLTO, WUR, ministerie van LNV en het Regiebureau POP het initiatief genomen voor een webinarreeks over AKIS. De webinar is terug te zien via [deze link](#). De eerdere webinars zijn terug te zien via de volgende links '[Context en intentie van AKIS](#)' en '[Kennis in ontwikkeling en kennisverspreiding](#)'.

Presentaties

De presentaties zijn in te zien via [deze link](#).

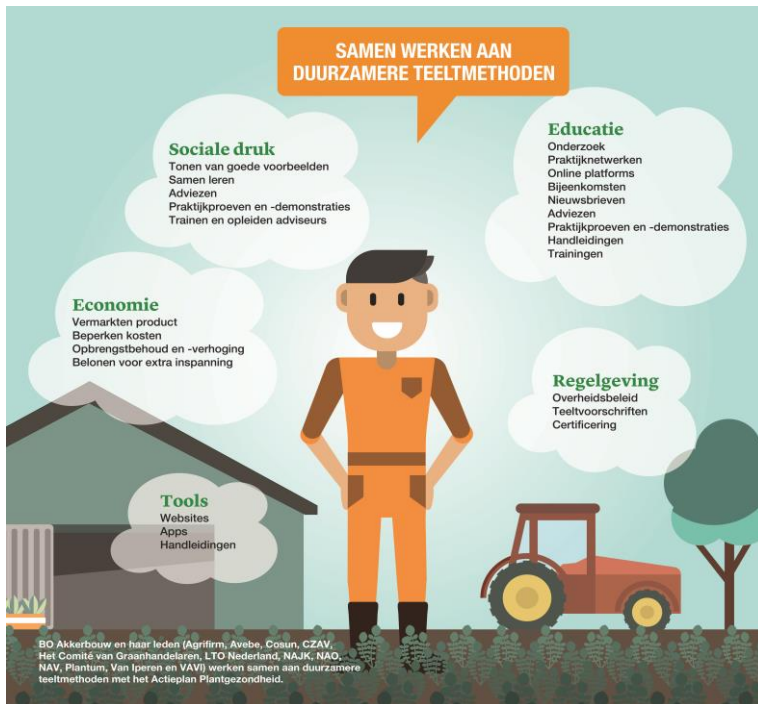
Boelie Elzen van de WUR vertelde over het microAKIS rondom de boer. Hij gaf aan dat innoveren voor de landbouw noodzakelijk is vanwege de grote politieke en maatschappelijke druk. Hij noemde ook een paar problemen van het AKIS concept:

- Individuele boer linkt maar een klein stukje met AKIS
- Het concept ziet innovatie teveel als 'top-down'
- Het is te abstract en grofmazig (AKIS NL is niet uniform)

Na de presentatie is een video over [Agrilink](#) getoond, waarin bovenstaande figuur wordt uitgelegd.

André Hoogendijk, directeur van BO Akkerbouw ging in zijn presentatie in op het AKIS van de akkerbouwer. BO Akkerbouw heeft een onderzoeksprogramma, een nieuw digitaal platform CRKLS en een actieplan plantgezondheid. Daarnaast zijn ze één van de initiatiefnemers van het Duurzaam Praktijknetwerk Akkerbouw.

Vervolgen ging Esther de Snoo, hoofdredacteur van Nieuwe Oogst, in gesprek met **akkerbouwer Piet Hermus**.

- Hij gaf aan dat vroeger de kwaliteit van het advies aan de boer was geborgd. Of het nu ging om de buurman, de leverancier, de bank of de voorlichter. Tegenwoordig vraag ik mij af of de erfbetreder voor mij komt of voor zijn eigen portemonnee.
- Op de vraag hoe hij aan de benodigde kennis voor zijn bedrijf komt, antwoordt Piet: Dat haal ik uit vakbladen, mijn eigen ervaring en verschillende typen adviseurs. Ik maak altijd mijn eigen selectie, je kunt niet gaan freewheelen. Verandering is een constante, je kunt niet stil blijven staan.
- Welke erfbetreders komen bij je langs: de bank, de coöperatie en voor elk gewas een andere adviseur. De informatie moet je filteren. Bijvoorbeeld de adviseur van de Suikerunie kan ik vertrouwen. Bij de afnemers van aardappelen ligt dat anders, die hebben een eigen belang. Ik zorg ook dat ik informatie over nieuwe ontwikkelingen krijg, bijvoorbeeld over nieuwe meststoffen en biostimulanten.
- Op de vraag of hij naar proef- en demobedrijven gaat zegt hij: jazeker, ik zit nu op de proefboerderij Colijnsplaat. Kennisuitwisseling met collega's bij demo-projecten vind ik essentieel, bijvoorbeeld over niet kerende grondbewerking. Het beste leermedium bij de boer is overigens de portemonnee.
- Ik ga ook naar studieclubs. Waarbij ik altijd goed kijk of deze onafhankelijk is. Eigenlijk zou je deze moeten certificeren. Dat is een veld dat we nog moeten ontwikkelen.

De laatste presentatie was van **Hedwig Boerrigter**, kennismatcher Akkerbouw van Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Zij ging in op de vragen hoe AKIS kan bijdragen aan DAW en hoe DAW kan bijdragen aan AKIS. DAW brengt samenwerking tot stand tussen boeren, tuinders, waterbeheerders en overheden. Daarvoor gebruiken ze verschillende middelen, zoals gebiedsagenda's Waterbeheer (het afsprakenkader), projecten, demonstraties en communicatie.

Na elk van de presentaties gaf **Esther de Snoo** een korte reflectie. Hierbij bracht ze onder andere de volgende punten in:

- Delen van kennis is geen top-down traject. Omdat bij boeren en tuinders al veel kennis aanwezig is moet kennisdelen tussen boeren centraal staan
- Boeren werken in een complexe omgeving. Netwerkorganisaties of samenwerkingsverbanden waarin ze op basis van gelijkwaardigheid kunnen deelnemen zijn erg belangrijk.

- De oplossing voor een probleem bij de boer ligt vaak bij meerdere partijen. Een kennis- en innovatie-ecosysteem om de boer is dus waardevol. Als Nieuwe Oogst willen we daar ook een rol bij spelen.
- Nieuwe Oogst heeft onderzocht [wat is een goede boer volgens de boeren](#).
 - Aanpassingsvermogen
 - Probleemoplossend vermogen
 - Sterke onderlinge relaties (is ook een eigenschap van de boerengemeenschap)
 - Boerenslimheid (is iets zinvol of niet)
 - Veel kennis (63% zegt dit); vakmanschap
 - Doorzettingsvermogen
- Een goede boer heeft snel in de gaten wat zinvol voor hem/haar is ten aanzien van wat door erfbetreders wordt aangereikt.

Vragen in de chat

- *Zijn de vorige webinars nog te zien?*

Ja, van deze webinar wordt een verslag gemaakt met een link naar de vorige webinars

- *In reactie op de presentatie van André Hoogendijk: de scheurkalender is een leuk idee, om soms saaie technische stof, speels te maken.*
- *Overheidscertificering voor adviespartijen is een interessant idee. Hoe borg je kwaliteit van advies? Misschien interessant te horen hoe andere partijen hier over denken, zoals LTO en LNV?*

De Europese Commissie verplicht elke lidstaat om een systeem te hebben, waarin de onafhankelijke adviseurs staan. In de eerste webinar heeft Paul Daniels van de Vereniging Agrarische Bedrijfsadviseurs (VAB) vertelt over de toetsing op onafhankelijkheid. De VAB verzorgt de registratie in het Bedrijfsadviseringssysteem (BAS). Dit betreft de kwaliteitsborging en de onafhankelijkheid / onpartijdigheid van adviseurs.

- *Reactie op het vraaggesprek met Piet Hermus: Leren van elkaar is iets anders dan elkaar kopiëren. De beruchte varkenscyclus.*
- *Aanvulling presentatie Hedwig Boerrigter: er gebeurt veel binnen DAW; Intervisieclubs tussen bodemadviseurs onderling en met input vanuit onderzoekswereld die Hedwig aanhaalde zijn in het kader van de Micro AKIS ook erg interessant!*
- *Houdt DAW zich ook bezig met bodemdaling? ik vraag dat vanuit mijn betrokkenheid gebiedsgerichte aanpak stikstof*
- *Staat netwerk met demobedrijven Grondig boeren met mais in Brabant, Drenthe en Limburg ook op het overzicht?*

Nu nog niet, maar komt erop te staan bij de demonetwerk uitbreiding. DAW in Limburg zal in ieder geval aansluiten bij Grondig boeren met mais.

- *Wat betreft het overzicht van proef- en demobedrijven: wat zit er in Noordwest Overijssel, ook witte vlekken?*

Vooralsnog zit er 1 Vruchtbare Kringloop Overijssel melkvee demobedrijf in NW Overijssel (IJsselham).

- *In een reactie op de reflectie van Esther de Snoo: kennis over centraal stellen van de boer als kennisdrager staat centraal in het EU-project NEFERTITI dat zich richt op 'Peer to Peer learning' = boeren leren van boeren.*

Gesprekken in de break-out rooms

Break-out room 1

- Grote maatschappelijke en politieke druk op agrarische sector
- Er is een grote pluriformiteit op microniveau van AKIS; het is noodzakelijk om de variëteit van de boerengemeenschap te erkennen
- Brancheorganisaties hebben met name de rol om de link tussen de micro-AKIS (rondom de boer) en het grotere geheel te vormen. Spreekt ook de taal van verschillende doelgroepen (verbinding)
- Je leert het meest van je eigen collega, in eigen omgeving en in eigen taal
- AKIS volledig nieuw. Veel geleerd, interessant, deel bekend, deel minder
- Eigen rol: voor voetlicht brengen van innovatie in print, podcast, video en website: het is belangrijk variatie te brengen in de vorm
- Veel boeren zijn visueel ingesteld. De scheurkalender is daarom mooi, met tips per maand: erg populair. Je moet mensen prikkelen, persoonlijk, leuke twist inbrengen. Vorm doet ertoe.
- Bij toeval uit nieuwsgierigheid bij webinar terecht gekomen: welke kennis is hier? Wat kan ik ermee? Voor webinar nog nooit van AKIS gehoord, ook provinciale collega's niet
- Ik ben geïnteresseerd in internationale AKIS
- Van kleine projecten belangrijk: wat kun je meenemen naar groter geheel
- Monitoring op en rond percelen geeft aansprekende handelingsperspectieven en maakt knelpunten duidelijk
- Niet bepalend voor strategische bedrijfsvoering: hangt meer af van de context, die is belangrijker dan kennis. Je hebt niet altijd de keuzevrijheid; bv door contractteelt, mestvoorraad.

Break-out room 2

- DAW heeft 40 diepte-interviews uitgevoerd, waarin is gevraagd wat een boer beweegt om mee te doen met verbetering van de waterkwaliteit. Dit ging heel vaak over de sociale kant, net als bij het onderzoek van Nieuwe Oogst.
- Wat betreft het belang van de ontwikkeling van het netwerk om de boer heen wordt gezegd: dat werkt niet; deze is er al. Alle boeren zijn verschillend, sommigen werken graag in een netwerk, anderen juist niet.
- Het is ook belangrijk dat adviseurs onderling kennis uitwisselen. DAW doet dat o.a. met bodemadviseurs
- Voor de boer is het vanwege de politieke en maatschappelijke druk noodzakelijk om kennis te blijven vergaren. De boer zal daarbij geholpen moeten worden om chocola te maken van alle kennis en adviezen.
- Eenduidige informatievoorziening voor de boer is belangrijk, platforms moeten met elkaar verbonden worden. En bijvoorbeeld onderzoekers zullen meer naar de praktijk toe moeten.
- In Agrilink is de rol van de leveranciers en afnemers onderzocht. Daarbij kwamen ze alle varianten tegen: van argwaan tot de meest vertrouwde adviseur. Het sturen op onafhankelijkheid van adviseurs is niet de oplossing. Het gaat om het bieden van transparantie.
- Boeren moeten weerbaarder worden gemaakt, zodat ze het goede gesprek kunnen voeren. De leverancier is vaak een bekende van de boer. We moeten dus ook de gebonden adviseur meenemen. Deze adviseur zal men van kennis moeten voorzien en integraler laten werken
- Ook de afnemers meenemen. Bij aardappelen is het vaak nog wildwest. Ook de afnemer heeft een maatschappelijke rol.

- Het lukt niet om de consument in een centrale positie te plaatsen, dat is nog een zwakke schakel.